

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravištvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 18. januarja 1927.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 6.

Dr. Fran Windischer:

K predmetu »Naše državno gospodarstvo«

V dnevniku »Slovenec« sem pod zaglavjem »Predlog našega finančnega zakona za računsko leto 1927/28« opozoril med drugim na člen 183 finančnega zakona, ki je v resnici posebnost svoje vrste. Ta člen slove v originalu: »Nikakva potraživanja, bila ona zasnovana na izvršnim sodskim presudama ali drugim ispravama, ne mogu se naplačivati eksekutivnim putem iz državne imovine.« — Za naš ugled, za naš državni in zasebni kredit, ki je v zvezi z državnim kreditom osobito napram inozemstvu, je po mnenju gospodarskih krogov tako postavno določilo popolnoma neumestno in pogrešno. Posledice bi mogle postati za našo državo usodopolne. Kajti, kdo bi posojal v državo, katera si pridržuje, da odloča po svoji volji, kaj plača ali ne plača? Ministrstvo financ prejme v tem pogledu predstavke gospodarskih organizacij, ki bodo obširneje pokazale nevarnosti, ki izvirajo iz takega določila tudi v moralnem pogledu. Zaradi posebnosti bodi na tem mestu opozorjeno na člen 31 finančnega zakona, ki je morda hote ali ne hote v zvezi z navedenim členom 183. Člen 31 slove: »Ovlaščuje se ministar finansija da može radi regulisanja državnih obaveza ranijih godina izdati državne bonove sa 6% godišnjih interesa, a sa krajnim rokom isplate dve godine za ukupnu sumu od 150 milijuna dinara. Isplate ovih bonova — glavnica i interes — vršice se iz kredita odobrenog za isplate državnih obaveza z ranijih godina za onu buduću budžetsku godinu, u kojoj bonovi budu podneti na isplatu.« Narodni poslanec g. Smodej je o tem predmetu že izpregovoril v seji finančnega odseka.

Zanimivo je, kaj piše glede izplačevanja dolgov beograjska »Narodna Odbrana« z dne 15. januarja 1927 pod zaglavjem »Nek se zna«. Piše tako-le: »Dnevni listovi donose sledeče zvančno saopštenje: »Budžetsko odeljenje ministarstva finansija obaveštava sva zainteresovana lica, da u toku ove budžetske godine neće biti isplaćen nijedan naknadni kredit po partiji 55,

te da se dotična lica ne obračaju više ministarstvu. Naknadni krediti mogu se prijaviti tek u trećem mesecu iduće budžetske godine.« — Dakle sva ona lica, koja potražuju od države ukupnu još od stotine milijona dinara — neka se prijave na leto... Istovremeno čitamo u novinama, da je svetska kuća Armstrong u Velikoj Britaniji (ona koja hoće da gradi naše jadranske željeznice) takodje obustavila isplaćivanje svojih dugova i zatražila moratorium za 5 godina. Ali mi ćemo se još porazgovoriti sa »Budžetskim odeljenjem ministarstva finansija« — još pre letnjih ferija.«

Jugoslovanska Narodna banka l. 1926.

Preteklo leto je v delovanju naše Narodne banke označeno po neprestanem zmanjševanju v obtoku bankovcev. V začetku leta je bil obtok bankovcev najvišji in je znašal 6.066 milijonov dinarjev. Nato je šel počasi nazaj in je dosegel najnižjo svojo stopnjo v avgustu s 5.465 milijoni. Nato se je začel obtok dvigati in je dosegel v septembru 5638 milijonov, v oktobru 5801, v novembru 5920 in v decembru 5727 milijonov. Na koncu leta je bilo torej 339 milijonov bankovcev manj v obtoku kot leto prej. Hkratu je šel zlati zaklad navzgor. Na koncu leta 1925 je razpolagala Narodna banka s kovinskim zakladom v višini 94.5 milijonov dinarjev, od kojih je bilo 75.9 milj. dinarjev jugoslovanskih zlatih novcev, 17.5 milj. dinarjev jugoslovanskih srebrnih novcev in 1.1 milj. dinarjev tujih novcev. Do konca leta 1926 se je dvignil kovinski zaklad na 104 milijone dinarjev; povisek desetih milijonov odpade v celoti na novo kovane jugoslovanske zlatnike. Zlata zaloga se je v zadnjih mesecih preteklega leta neprestano pomnoževala; v avgustu je znašala 81.6 milijonov dinarjev, v septembru 82.6, v oktobru 83.5, v decembru 85.7. Pripomnimo, da je znašala zlata zaloga na koncu l. 1922 64 milijonov dinarjev, na koncu leta 1923 68.8, 1924 72.3 milijonov dinarjev. V teku štirih let se je zlata zaloga dvignila za 21.7 milijonov dinarjev ali za 34 odstotkov od konca leta 1922 dalje.

Manj ugoden je bil v preteklem letu razvoj deviznih zalog. Na koncu leta 1925 so znašale devize Narodne banke 365.6 mil. dinarjev in so se znižale do 15. decembra 1926 na 329.5 milijonov torej za 36.1 milijonov. To znižanje je pa popolnoma izenačeno z večjo zlato zalogo in z manjšim obtokom bankovcev.

Koncem leta 1925 je znašalo bančno kritje 460.1 mil. dinarjev, ali 7.5% v razmerju z obtokom bankovcev. Na koncu leta 1926 je znašalo bančno kritje 433.3 mil. dinarjev ali istotako 7.5 odstotkov. Odstotno kritje se torej ni spremenilo.

Kreditna politika Narodne banke se napram letu 1925 ni bistveno spremenila. Lombardni krediti so se tekom leta dvignili od 160 na 250 milijonov dinarjev. Eskomptni kredit je znašal v začetku leta 1201 mil. dinarjev, se je dvignil v oktobru na 1283 milijonov in je padel do decembra na 1155 milijonov dinarjev.

Vloge denarnih zavodov pri Narodni banki so se tekom leta dvignile od 368 na 425 milijonov dinarjev. Obrestna mera je ostala skoz vse leto nespremenjena.

Konjski sejmi v Sloveniji.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je zbrala podatke o konjskih sejmih v Sloveniji. Specijalnih konjskih sejmov nimamo, temveč se vrše obenem z živinskimi sejnji. Dasi dogon konj v resnici ni velik in je večinoma le bolj lokalnega pomena, je vendarle zanimiv za našo konjsko trgovino pregled krajev in časa takih sejmov, na katere se priganja znanejši število konj ter velikost dogona.

V naslednjem podajamo statistiko, ki bo dobrodošla domačim interesantom, ki posejajo naše sejme.

Zalec (srez Celje), 14. februarja, 13. julija, 29. avgusta, 4. oktobra in 13. decembra, 100—200 glav, največ ogrska in dolenska pasma.

St. Jurij (srez Celje), 2. januarja, 10. februarja, 12. marca, 24. aprila, 4. maja, ponedeljek 12. avgusta, 20. septembra, 28. oktobra, 19. novembra in 10. decembra, 80—140 glav, štajerski konji.

Vojnik (srez Celje), ponedeljek pred Svečnico (Svečnica 2. februarja),

16. maja, 4. julija, 7. septembra in 18. oktobra, 40—50 glav, štajerski konji.

Ptuj, prvi in tretji torek v mesecu, do 100 glav.

Teharje pri Celju, 22. januarja, 22. februarja, 26. marca, 12. maja, 26. julija, 12. oktobra, 24. novembra, 19. decembra, 200—400 glav; kupci iz Italije in Avstrije.

Murska Sobotá, 8. februarja, 22. marca, 3. maja, 24. junija, 24. avgusta, 15. oktobra, 6. decembra, 60 do 100 glav, prekmurski konji.

Novo mesto, 8. marca, 21. junija, 10. avgusta in 16. decembra, 100 do 200 glav, lahki dolenski konji.

Velenje (srez Slovenjgradec), četrtek po pepelnici, 1. maja, ponedeljek pred Binkošti, 18. julija, 24. avgusta, 24. oktobra, 100—200 glav, konji iz Savinjske doline.

Šoštanj (srez Slovenjgradec), četrtek pred pustom je 15. februarja, velikonočni torek, 22. junija, 12. julija, 29. septembra in ponedeljek pred sv. Katarino (25. novembra), 100 do 200 glav, savinjski konji.

Dol. Lendava, 25. januarja, 27. marca, 17. aprila, 16. junija, 28. julija, 28. avgusta, 18. decembra, 150 do 200 glav, konji iz Prekmurja in Medjimurja.

Ljutomerska okolica, na sejme se prižene malo, ker se ljutomerski konji kot znani dobri jezdni konji (dirkači) kupujejo izven sejmov.

St. Jernej (srez Krško), četrtek po Svečnici, 12. aprila, ponedeljek po sv. Trojici, 24. avgusta, ponedeljek po vernih dušah (2. novembra), 200 do 300 glav.

Škocjan (srez Krško), vsak kvartni četrtek, 15. aprila, 15. julija, 200 do 400 glav.

Bučka (srez Krško), 24. februarja, 25. aprila, 11. novembra, ponedeljek pred 24. junijem, ponedeljek pred 29. septembrom, 200 do 400 glav.

Vesela gora (srez Krško), 12. marca, 27. aprila, četrtek pred Binkošti, sobota pred 8. novembrom in 27. oktobra, 100 do 200 glav.

Drnovo (srez Krško), 12. aprila, 24. junija, 29. septembra, 200 do 300 glav, domači posavski konji, kupci iz Italije, Avstrije in nekaj iz Češko-slovaške.

LISTEK.

Lj. Čurčin:

Vprašanje organizacije zunanje službe.

(Nadaljevanje.)

Ko govorimo o teh manjših problemih zunanje službe, ne moremo prezeti Odbora za zunanje zadeve. V principu bi mi ne bili proti takemu odboru, če bi izpolnjeval glavni pogoj neoporečnega dela, to je, če bi v resnici obstojal iz oseb, ki poznajo bistvo zunanje službe in zunanje politike. Tak odbor bi mogel kontrolirati sestavo in delo ministrstva za zunanje zadeve in njegovih zastopstev v inozemstvu, še bolj pa bi moral dati navodila za usmerjanje pravega zunanje politike. Ker pa bi bilo zelo težko najti v resnici zmožne člane za tak odbor samo med narodnimi poslanci, bi bilo treba misliti na možnost, da se dodelijo temu odboru tudi strokovnjaki in intelektualci izven parlamenta.

Prehajajoč na razmotrivanje problema zunanje službe, ki se stavi pri nas, ne more nas po tem, kar smo

dosedaj povedali, iznenaditi, ako konstatiramo fakt, da se ona pri nas ni niti glede strukture niti glede uradniškega kadra prilagodila prilikam, ki so nastale po vojni v splošnem po svetu, in posebej pri nas ob ujedinitvenju posameznih pokrajin v razširjeno kraljevino SHS. Večina našega današnjega osebja izhaja iz zunanje službe predvojne Srbije, torej iz časa, ko se je delo srbske diplomacije omejevalo bolj na nacionalno akcijo in propagando. Njih izobrazba je po navadi pravniška, praksa pa nacionalno-politična v največ primerih in samo v posameznih negospodarskih agendah konzularna; kadar je šlo vsled pretiranih avstro-ogrskih zahtev do samostojne akcije Srbije glede iskanja novih tržišč za njen izvoz, niso bili glavni vršilci te akcije konzuli, temveč, kakor že rečeno, pooblašteni trgovski agentje.

Prvi nedostatek osebja naše zunanje službe je torej njegova enostranska orientacija. K staremu srbskemu uradniškemu jedru so prišli v onih burnih povojnih časih novi, med njimi tudi prečanski elementi, ki so, s častnimi izjemami, često bili sprejeti ne toliko

radi svoje kvalifikacije za moderno orientirano zunanjo službo, temveč iz drugih razlogov. Ti razlogi niso vedno imeli mnogo skupnega ni z gospodarsko stranjo zunanje službe, niti z drugimi. Tak način rekrutiranja uradnikov, kakor smo že videli, se ni vršil samo v naši državi, a je pri nas vsled naših posebnih političnih razmer rodil sad, ki je, sodeč po današnjem delu in rezultatu, prenapolnil rezervoar za to rekrutovanje uradnikov. Gotovo je bil pogrešen moment za uspešno regeneracijo in razširjenje kadra tega uradništva, kajti, če vzamemo v roko statistiko osebja naše zunanje službe po pokrajinah, iz katerih se ono rekrutira, vidimo, da je od skupnega števila, ki znaša približno 250, samo 60 prečanov, torej niti četrtnina; to razmerje je še slabše v najvišjih činih in v pomladku: od 23 poslanikov je samo 5 prečanov, od 47 svetnikov le 3, od pisarjev samo 9 in od 46 pripravnikov samo 7. To stanje stvari bi se dalo četudi ne razumeti ali iz gotove strani tolmačiti s tem, da je po osvoboditvi več ali manj sprejeto samo osebje zunanje službe Srbije v službo nove kraljevine, medtem ko se, v nasprotju

z večino ostalih nasledstvenih držav, dotično osebje osvobojenih pokrajin kot nezaupno odklanja, tako da so iz prečanskih pokrajin komaj po vojni dohajali uradniki po potrebi. Ali tudi to tolmačenje more veljati edino le za uradnike srednjih in višjih činov, nikakor pa ne za nižje čine in za pripravnike. A ravno tukaj moramo konstatirati namesto močnejšega pritoka očitno izključevanje prečanskih elementov in namesto da se tu v svrhu čim hitrejšega izenačenja kadra vzame večje število prečanov, pripušča se v zadnjih letih k izpitom za diplomatsko in konzularno službo semintja kak prečan. In brez ozira na prozorno politično tendenco takega postopanja, opozarjamo le na njegove posledice za zunanjo službo samo. Kakor smo že poudarili, zahteva ta služba od svojih uradnikov razne posebnosti in vrline. Po nekaterih teh vrlin se odlikuje prebivalstvo ene pokrajine, po drugih prebivalstvo druge pokrajine; ako bi v toku korenite reforme zunanje službe hoteli vpoštovati vse potrebne posebnosti uradnikov v inozemstvu in pa da izvršimo tudi potrebno specializacijo, tedaj mo-

Znižanje obrestne mere Nemške državne banke.

Kakor je bilo pričakovati, je Nemška drž. banka znižala obrestno mero, in sicer od 6 na 5%. Lombardna obrestna mera je ostala na 7%. Lani je 12. januarja znižala Nemška banka obrestno mero tudi za 1%, od 9 na 8%. Drugo znižanje se je izvršilo 27. marca, na 7%, dalje 7. junija na 6½% in 7. julija od 6½ na 6%. Sedaj je prišla obrestna mera na 5%, se je v enem letu znižala od 9 na 5%, skoraj za polovico.

Na seji centralnega odbora banke je predsednik dr. Schacht ta sklep ravnateljstva tako-le utemeljeval: V prvem januarjem tednu je dobila banka zelo veliko vplačil; hkrati so se obrestne mere na javnem denarnem trgu v razmeroma hitrem tempu nižale. Zato je mislilo ravnateljstvo državne banke, da je prišel čas za že dolgo obravnavano in obrestni politiki banke odgovarjajoče znižanje. S 5% smo dosegli položaj, ki ga lahko tudi s stališča mirovnega časa označamo za razmeroma normalnega. Nadaljni razvoj nemškega gospodarstva bo pokazal, če bo mogoče to mero kot za dolgo časa zagotovljeno držati ali pa če nas bodo razmere, kot že prej, prisilile k zopetnemu zvišanju. Znižanje bo zmanjšalo privlačno moč nemškega denarnega trga za tujemski denar kratkoročnega značaja. — Predsednik je zaključil sejo s pozivom, naj bi zasebno podeljevanje kreditov v polni meri sledilo zgledu državne banke.

Tudi na ostalih evropskih denarnih trgih se je v zadnjem letu obrestna mera znižala. Tako v Belgiji od 7 na 6%, na Ogrskem od 7 na 6%, v Avstriji od 9 na 7% (se bo sedaj zopet), na Poljskem od 12 na 9½, na Francoskem od 7½ na 6½, na Norveškem pa celo od 5 na 4½%, v Češkoslovaški od 6½ na 5½, na Portugalskem od 9 na 8% itd. Če vztraja Bank of England še na razmeroma visoki meri 5%, dela to z ozirom na Federal Reserve banke v New Yorku. V splošnem ugatavljajo, da so se velike obrestne razlike, ki so obstojale še lani ali pred dvema letoma v deželah inflacije in v deželah zlate valute, valed valutne stabilizacije skoraj popolnoma izravnale. Zdi se, da se bodo sedaj tudi na denarnem trgu polagoma povrnila normalne razmere.

PEUGEOT KUPUJE DRUGE TOVARNE.

Avtomobilni tovarni De Dion-Bouton in Boulanger sta zašli v plačilne težkoče. Tovarna Peugeot je sedaj obe tovarni kupila in si je pridobila tri četrtine delnic; eno četrtino delnic je kupil Credit Lyonnais. Peugeot namerava graditi v tovarni De Dion-Bouton tovarne avtomobile, v tovarni Boulanger pa traktorje. De Dion-Bouton to vest dementira.

ramo vpoštevati tudi vse vrline našega naroda in vsled tega tudi vse pokrajine. Razen v ostalih detajlih, ki jih bomo še navedli, bi se reforma morala gibanje ne samo v pravcu modernizacije, temveč tudi v pravcu jugoslavizacije naše zunanje službe.

Vprašanje je samo, kako in v kakšnem pravcu bi trebalo izvršiti izpremembe v naši zunanji službi, bomo najboljše razmotrivali v zvezi z reformami, ki so se v zadnjem času v tem pogledu podvzele od uradne strani. Kolikor nam je znano, so se dosedaj omejevali na gotove poskuse, ki so se izvršili ob časih, kadar so gospodarski krogi, naletujoč na vedno večje težkoče pri opravljanju svojih poslov v inozemstvu, na kongresih in konferencah zahtevali izboljšanje stanja v konzularni službi ali pa kadar so nedostatki organizacije službe prišli na površje in v javnost v obliki konfliktov, kakor je na primer oni z Vatikanom i. dr. Potemtakem so se tudi praktični uspehi teh poskusov omejevali v najboljšem slučaju na novo razdelitev dela itd.; bili so torej neznatni, ker reformatorji niso hoteli ali niso bili v stanju resno preudariti konkretno re-

Merkurjev ples v Ljubljani.

V soboto zvečer se je vršil v Ljubljani tradicionalni Merkurjev ples. Kakor vsako leto, se je zbrala tudi letos na tej prireditvi elita Ljubljane. Velika dvorana Uniona je bila najokusneje okinčana. Špalir naše trgovske mladine, ki te je spremljal ob vходу v dvorano, ves aranžma sploh je dokazal, da Trgovski ples je in ostane najodličnejša predpustna elitna prireditev.

Goste je sprejemal velezaslužni predsednik Merkurja g. dr. Fran Windischer, kojemu so stali ob strani najagilnejši člani društvenega odbora, med njimi zlasti g. Fabiani. Merkurjevemu odboru, zlasti pa predsedniku g. dr. Windischerju je za res uspešno prireditev najiskreneje čestitali. Mogoče bi bil poset lahko številnejši, toda prav to, da ni bila dvorana do zadnjega kotička zasedena in da je bilo tudi za plesalce dovolj prostora, je dalo celi prireditvi zelo odlično lice.

Polonezo je otvoril g. dr. Windischer z g. Jelačinovo. V vrsti smo videli zastopnike konzularnega zbora, oblasti in najodličnejše predstavitelje našega trgovskega, industrijskega in finančnega sveta.

Ob zvokih dobrega Merkurjevega orkestra je trajalo najživahnejše razpoloženje do ranega jutra.

BODENKREDITANSTALT — UNION-BANK.

Lani je avstrijski kreditni zavod prevzel Anglo-Austrian - banko. Od tedaj naprej do letos se ni izvršila nobena posebna bančna sprememba. Tem večja se je pa izvršila v zadnjih dneh. Unionbanko je prevzela Bodenkreditanstalt; 2.800.000 akcij Unionbanke, ki jih je imela poštna hranilnica, je prevzel kreditni zavod in bo dal poštni hranilnici svoje akcije in sicer v razmerju 3 : 1; na tri akcije Unionbanke pride ena akcija kreditnega zavoda. Povodom te transakcije zvišuje Bodenkredit glavnico od 30 na 45 milijonov šilingov. S prevzetjem Unionbanke je stopilo v ospredje tudi vprašanje razmerja kreditnega zavoda do Splošne prometne banke (Allgemeine Verkehrsbank), in računajo z vso gotovostjo s tem da se bo tudi prometna banka spojila s kreditnim zavodom. Nastal je torej nekašen nov avstrijski bančni trust. Od nove spojitve si obetajo veliko ugodnosti, zlasti še glede zunanjega dolga; pravijo, da si bo poštna hranilnica prihranila okoli 1 milijon švicarskih frankov. Pač bo postalo veliko nastavljenecv brezposelnih — Unionbanka je imela nad 600 nastavljenecv —, a opozarjajo na to, da bi bila Unionbanka itak morala število nastavljenecv reducirati in ga prilagoditi sedanjemu popolnoma spremenjenemu položaju v avstrijskem bankarstvu. Pojavlja se torej v Avstriji isto kot pri nas; bančni zavodi polagoma zginjajo in ostajajo le še najmočnejši.

formo, ki bi obsegala vse glavne, višje navedene probleme, a predvsem uradniški problem. Najnovejši poskusi, ki so bili v tem pravcu storjeni, se nanašajo:

1. na trgovska poročila; od leta 1923 so jih neredno, a od lanskega leta jih po nekem gotovem redu konzulati pošiljali ministertvu, ministertvo pa jih dostavlja gospodarskim korporacijam. Ker se pred letom 1923 ta poročila sploh niso pošiljala, se more reči, da predstavlja to vprašanje napram prejšnjim letom gotov napredek. So pa ta poročila bolj akademske, nego praktične vrednosti; ne obdelujejo se niti sistematično, niti organsko; ona ne nastajajo iz praktične potrebe, temveč so na slepo srečo sestavljena iz ogromnega materiala, ki ga nudijo v inozemstvu podatki in statistike dnevnega in strokovnega tiska. Pri teh izgleda, da še ni rešeno niti vprašanje, za katero razdobje in v kakšnih rokih se imajo sestavljati. V tem pogledu je praksa v drugih državah že davno utrdila gotova načela, ki so po danih prilikah še izboljšujejo. Po tem se ta poročila, ki morajo nuditi pristojnim uradnim krogom pregled o inozem-

Ali izključi poznejša faktura klavzula prej pogodbeno dogovorjeno drugo podsodnost?

Iz sodne prakse.

V naročilnem listu sta se stranki pogodnici pismeno dogovorili, da se podvržeta podsodnosti sodišča v M. V fakturi, doposlani potem z blagom, pa je stala klavzula, da se plača in toži v C. Tožbi, podani pri sodišču v M., je tožena stranka prigovarjala krajevno nepristojnost. Res se je z naročilnim listom med strankama dogovorilo in podpisalo, da se v primeru spora obe stranki podvržeta podsodnosti sodišča v M., vendar pa je bil ta dogovor pozneje razveljavljen in nadomeščen z novim dogovorom, kajti na fakturi je bila klavzula, da se plača in toži v C. To fakturo je toženska brez ugovora sprejela. S tem je prvotni dogovor glede podsodnosti odpadel in je nastopila fakturna podsodnost tako, da mora tožnica tožiti le v C. ali pa na kraju, kjer ima tožena stranka svoje stanovišče, v S.

Tožnica priznava, da je bila faktura 29. septembra vposlana in da je na fakturi klavzula, da se plača in toži v C. Vendar pa ji je z dopisom 5. decembra toženska fakturo vrnila, zбог česar ni več dana podsodnost sodišča v C.

Pravno sodišče je ugovoru nepristojnosti ugodilo in tožbo zavrnilo. — Nesporo je sicer prvotno bilo določeno, da se stranki za primer spora podvržeta podsodnosti sodišča v M. Stranki pa sta bili vsekakor upravičeni, da ta prvotni ugovor razveljavita in se domenita glede podsodnosti na kak drug način. To pa je možno pismeno ali ustno ali pa tudi le molče s konkludentnimi dejanji (§ 863. o. d. z.). Tak dogovor glede nove podsodnosti se je tudi v našem primeru napravil s tem, da je toženska po tožnici vposlano fakturo sprejela brez ugovora. S tem je bil prvotni dogovor glede podsodnosti razveljavljen in je nastopil nov dogovor po § 88., odst. 2. sodn. pravilnika tako, da more sedaj tožnica tožiti le ali v C. ali pa v S.

Tožnica je sicer zatrjevala, da je bila faktura vrnjena, da je radi tega bil ta nov dogovor glede podsodnosti razveljavljen in je oživel prvotni dogovor glede podsodnosti. Vendar pa je k temu pripomnilo, da je bila graja glede fakturne klavzule o podsodnosti zakasnjena. Kajti bila je odposlana šele po 2 mesecih po sprejemu fakture. Sicer zakon nima nobenega določila, kdaj je treba grajati klavzulo glede podsodnosti, toda smisel § 88., odst. 2. s. pr. vsekakor zahteva, da se mora ta graja takoj izvršiti, kakor to zahteva redni trgovinski obrat, in opravičuje ta zaključek analogna uporaba določil § 862., 904. o. d. z. in čl. 319., 323. in 347. trg. zak. Po vsem tem torej pozvano sodišče M. ni

pristojno in je bilo tožbo vsled krajevne nepristojnosti zavrniti.

Rekurzno sodišče je tožnikinemu rekurzu ugodilo ter je tožnikin ugovor nepristojnosti zavrnilo. — Pravi, da naziranjju prvega sodišča ni pritriliti. Prvo sodišče je neugovarjano ugotovilo, da se je med strankama v naročilnem listu v resnici dogovorilo in podpisalo, da se v primeru spora obe stranki podvržeta podsodnosti sodišča v M. Sklenili sta torej dogovor o pristojnosti sodišča v M. s. pr. Ni prerokati, da je sprememba ali razveljava takega dogovora po poznejših dogovorih dopustna in možna. Da pa nastopi ta pravni učinek, je vsekakor potrebno, da je določena volja strank jasno in določeno izražena in usmerjena na spremembo odnosno razveljavo prvotnega dogovora (§ 869. odz.). Take volje z navedeno smerjo pa ni mogoče uvideti in tudi ni na njo sklepati (§ 863. odz.) iz golega dejstva, da je toženska stranka doposlala, tožena stranka pa brez ugovora sprejela fakturo s klavzulo: »plača in toži se v C.«. Pogodbena podsodnost je potemtakem še vedno v polni veljavi in je navedena fakturna klavzula ni mogla dati ob moč. Pozvano sodišče je po navedenem krajevno pristojno. Revizijsko sodišče je sklep rekurznega sodišča potrdilo.

Prvotni dogovor pogodbene podsodnosti po § 104. s. pr. more obstojati tudi, če se je pozneje ustanovila med strankama fakturna podsodnost. Saj daje fakturna podsodnost tožitelju možnost, da vtoži svojo terjatev v določenem kraju plačila (§ 88., odstavek 2. s. pr.). Radi tega ostane tožitelju tudi še možnost vložiti svojo terjatev drugje, ako so za to podani pogoji.

Vprašanje je le, ako je s tem, da se je ustanovila fakturna podsodnost, že po sebi izključena poprej dogovorjena pogodbena podsodnost.

To vprašanje se more v smislu določil §§ 869. in 863. odz. v vsakem posebnem primeru različno rešiti.

V našem primeru niso podane nikake posebne okolnosti, ki bi mogle služiti za izrek v smeri, da so stranke hotele izključiti pogodbeno podsodnost. Toženska stranka je mogla torej v smislu § 102. s. pr. izbrati tudi to slednjo podsodnost, zato je bilo revizijski rekurz zavrniti. R. St.

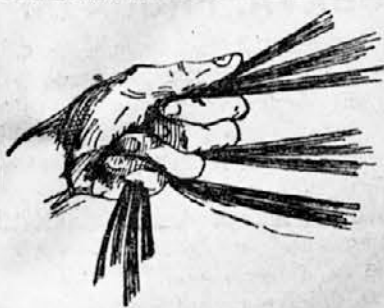
ČEŠKI SLADKOR.

Do konca leta je bila češkoslovaška sladkorna kampanja povetini končana. Poročilo od 145 tovarni pravi: v prvi četrtini kampanje so predelali 62,3 milj. met. stotov pese, leto prej v istem času pa 95,5 milj., torej lani za 27,2% manj. Sladkorja so napravili od začetka kampanje do konca decembra 10,1 milj. stotov napram prejšnjim 14,3 milijonom, torej za 28,8% manj. Eksport sladkorja je znašal 3,4 milj. stotov, leto prej ca. 4 milijone, minus je 15,3%.

vsebinsi se izpreminja seveda tudi zunanja oblika poročila. Vsa ta poročila pa bodo odgovarjala praktičnim potrebam našega gospodarskega sveta, kadar jih bodo samostojno obdelali v gospodarskih proračunih izkušeni uradniki, ki poznajo na eni strani bistvo in izpremembe tujih tržišč ter njih ponudbe in povpraševanja, a na drugi strani bistvo, kakor tudi želje in potrebe domačega gospodarstva in domačih gospodarskih krogov. Mislimi pa je treba tudi na urejanje in objavljanje teh poročil, kar vrše v nekaterih državah posebni uradi. (Sled.)

TRIKO-PERILO
na mleko, kane in otroke, volna v rami, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za letenje in lov, dežniki, blazni, lince, lince, roba, palice, vilo, noži, karte, potrebščine na življenje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trdku

Josip Petelinc
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika.
Bodite čisti! Ne vohite na mase!

ORGANIZATOR D. Z. O. Z.

Tvornica pripomočkov za organizatorično tehniko in umno gospodarstvo.

CELJE - LAVA 9.

Tvorniško izdelovanje pripomočkov za celokupno trgovsko, industrijsko in obrtno knjigovodstvo po modernih preizkušenih sistemih. Strokovno vpeljevanje teh sistemov.

Oddelek: Moderna mehanična delavnica. Oddelek: Galvanizacijska naprava za ponikljanje pobakranje itd.

Tvorniško izdelovanje najmodernejših kartotek in registratur za vse vrste obratov. -- Strokovni nasveti.

ZANTEVAJTE PROSPEKTE IN PREDČSO SISTEMOV.

RUSKI ŽITNI EKSPORTNI URAD V ROTTERDAMU.

V Rotterdamu bodo napravili Rusi velik urad za eksport žita, ki naj postane ruska eksportna centrala za zahodno Evropo. Ruski načrti gredo jako daleč in so zelo obsežni; Rusi imajo tudi namen, da bodo zgradili velikanska žitna skladišča in da bodo organizirali velepotenzen transportni urad. Eksportno trgovino bo vodila velika akcijska družba. Urad bo nastanjen v poslopju Rotterdamske banke.

Trgovina.

Draginjski zakon. Iz trgovskih krogov se nam piše: »Uradni list« št. 4 prinaša objavo Okrajnega sodišča v Sevnici, glasom katere se obsoja 16 let star krojaški vajenec zato, ker je prodajal čepice, ne da bi označil cene, ki bi bile vsakemu razločno vidne. V tej obsodbi se zrcali pač vsa reakcionarnost in vsa bednost tega zakona in menda pač tudi premajhnost širokogrudnosti sodišča. 16 leten fant, krojaški vajenec, pač menda ni tisti faktor v našem gospodarskem življenju, od katerega je odvisen padec naše draginje! In od tega, ali on označuje ceno za svoje čepice kot vajenec ali ne, pač menda ni utrpel nihče nikakršne škode. Vsak zakon vendar naj ima neko glavo in nek smisel in naj zadene pravega, ne pa da lopi po taki revni in nesrečni žrtvi, ki menda nikoli ne bo vedel, kaj je pravzaprav naredil tedaj, ko je moral 12 ur v zapor. Naj si pač vsak čitatelj sam ustvari svojo sodbo.

Trgovinska pogodba med Turčijo in Nemčijo. V Angori je bila podpisana trgovinska pogodba med Turčijo in Nemčijo. Podpisana je bila tudi posebna konvencija glede postopanja napram nemškimi državljanom na Turškem in obratno. Konvencija je sestavljena na podlagi reciprocitete. Glede trgovinske pogodbe pa veljajo določbe glede najbolj favorizirane nacije.

Rumunska trgovinska bilanca aktivna. V prvih desetih mesecih 1926. leta je znašal rumunski izvoz 31.230,5 milijonov lejev napram 22.856 v istem času prejšnjega leta. Izvoz je od 25.193 milijonov v preteklem letu narasel na 28.851 milijonov lejev v preteklem letu. Pasivnemu saldu v preteklem letu v višini 7337 milijonov odgovarja v letu 1925 aktivni saldo v visokosti 2379 milijonov lejev.

Angleška trgovina 1926. Kako hitro delajo Angleži in kako počasi mi! Imamo že številke za angleško zunanjo trgovino v lanskem letu. Uvoz je znašal 1240 milj. funtov, za 77,85 milj. manj kot leta 1925. Izvoz je znašal 651,89 milj. funtov, za 121,49 milj. manj kot leta 1925. Bilanca je torej bila za ca. 600 milijonov funtov pasivna. Izvoz premoga leta 1925 je znašal 11,74 milj. funtov, lani pa samo 2,26 milj. Nasprotno je pa znašal lanski uvoz 43,02 milj. funtov.

Industrija.

Povečana stavbenost v Turčiji. Turški parlament je sprejel pred kratkim zakon, ki dovoljuje za gradbo železnice iz Angore v Eregli (ob Črnem morju) 50 milijonov turških funtov (1440 milijonov dinarjev) in 6 milijonov funtov za pristanišča dela v Samsunu (tudi ob Črnem morju). Potrebni zneski bodo prišli vsako leto v proračun. V zvezi s tem je sklenil parlament zakon, ki pooblašča vlado

za izdajo plačilnih bonov v znesku 200 milijonov funtov; ti boni bodo obremenili proračun ministrstva za javna dela, garancijo bo prevzela agrarna banka in bo nalagala vlada v tej banki dohodke tobaknega, špiritovega in vžigaličnega monopola. Denar se bo porabil izključno le za železniška in pristaniška dela. Sedaj je začela vlada tudi z deli za dobavo petroleja v trapezinskem vijajetu in je zaposlenih tam vse polno tehnikov in strokovnjakov. Vsi znaki kažejo, da bodo petrolejska najdišča v tem okraju zelo bogata. Bodo imeli Turki vsaj malo nadomestila za zgubljeni Mosul.

Gornja Šlezija in angleški štrajk. Poljska Gornja Šlezija je imela od angleškega štrajka veliko dobička. Produkcija črnega premoga je znašala leta 1925 21,34 milijonov, leta 1926 pa 25,5 milijonov ton. V drugi polovici leta se je eksport dvignil za 100 odstotkov in več. Dvig se je tikal Anglije same in pa onih dežel, v katere je prej Anglija eksportirala. Ves eksport v inozemstvo je znašal leta 1925 7,9 milijonov ton, leta 1926 pa 12 milijonov ton.

Premogovna kriza v Rusiji. V Rusiji je velika premogovna kriza. Odredbe, ki so s tem v zvezi, so šle že od prvega začetka za tem, da se na stroške dežele in podeželnih mest preskrbi v prvi vrsti središče države s kolikor mogoče veliko obilico kuriva. Kljub temu je pa začelo pomanjkanje kurivnih snovi tudi v glavnem mestu. Samo 40 odstotkov potrebne količine je pripravljenih; večina tovarni in podjetij je v sredi januarja z zalogami pri kraju in bodo mogli vršiti nadaljnje delo le v toliko, kolikor bo pripuščal nezadostni dovoz.

Denarstvo.

Plan za 8. amortizacijo obveznic luterijske 2½ % drž. rente za vojno škodo za budžetsko leto 1926/27. Generalna direkcija državnih dolgov je z razpisom z dne 30. decembra 1926 D br. 23.200 objavila gornji načrt, ki je interesantom Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpoložben v zbornični pisarni.

Nadalje zmanjšanje obtoke novčanic Narodne banke. Po izkazu Narodne banke od 8. t. m. se je v prvem tednu t. m. zmanjšal obtok novčanic za 5 milijonov na 5806,7 milijona dinarjev. V istem času je padla kovinska podloga za 5,9 milijonov dinarjev zlate in neznane vrednosti, posojila (na menice in vrednostne papirje) so se znižale za 20,8 milijonov na 1460,1 milijonov dinarjev. Saldo raznih računov (na aktivni strani) se je povečal za 68,2 milijonov na 642,6 milijonov dinarjev. Nadalje pokazujeta na pasivni strani spremembe naslednji postavki: državne terjatve po raznih računih so se povečale za 103,9 milijonov dinarjev na 159,1 milijonov, razne obveznosti pa zmanjšale za 57,4 milijonov na 527,9 milijonov dinarjev. Druge postavke na pasivni in aktivni strani nespremenjene.

Britanskoogrška banka. Ravnateljstvo te banke je sklenilo, da bo 29. t. m. predložilo izrednemu običnemu zboru zvišanje delniške glavnice na 12 milijonov pengö; izdali bodo 121.273 delnic po 50 pengö. Nove akcije nameravajo dati stari delničarjem v razmerju 1 : 1. Po zvišanju glavnice, ki je zagotovljeno, bodo znašale izkazane kapitalije zaveda ca. 21 milijonov pengö.

Obrestna mera v Newyorku. Vzdržuje se vesti, da bo Federal Reserve Bank v Newyorku znižala obrestno mero od 4 na 3½ %. Spričo zadnjega raz-

voja na ameriškem denarnem trgu bi to ne bilo nič čudnega. V Newyorku se dobi dnevni denar po 4½ %. Čeprav se obrestna mera morda še ne bo takoj znižala, se opaža na svetovnem denarnem trgu sploh pomenitev denarja.

Promot.

Radio v naših brzovlakih. Direkcija državnih železnic v Zagrebu je prejela te dni vlogo, s katero se prosi dovoljenje pa prejetje emisij radio-postaj v naših brzovlakih s pomočjo prejemnih aparatov. — Prošnja se je predložila generalni direkciji železnic v Beogradu.

Trst in Hamburg. Dne 10. februarja se bo vršil na Semmeringu sestanek zastopnikov železnic, ki so udeležene pri sporazumu o jadranskih in hamburških tarifah. Na predstojećem sestanku se bo skušal doseči sporazum, ki bo napravil konec carinski vojni med Hamburgom in Trstom. V preteklem letu sklenjeni sporazum je bil namreč samo začasen in izgubi svojo veljavo koncem tega leta. Sestanka se bodo udeležili zastopniki Italije, Nemčije, Češkoslovaške, Avstrije in Jugoslavije.

RAZNO.

Jugoslavija in Rumunska. Konferenca med jugoslovensko in rumunsko delegacijo, ki bi se morala vršiti 9. decembra v Temesvaru, pa je bila radi vladne krize v Jugoslaviji prenešana, se bo vršila koncem tega meseca. Na njej se bodo pretresala razna cerkvena in kulturna vprašanja.

Brezposelnost na Nemškem narašča. Število brezposelnih, ki dobivajo državno podporo, je v zadnji polovici meseca decembra preteklega leta naraslo od 1.467.000 na 1.745.000.

Rusija in Poljska. Prihod poljskega poslanika v Moskvo tolmačijo ruski politični krogi kot znak važne izpremembe v odnosih med Poljsko in Rusijo. Obe državi bosta najbrž v najkrajšem času uredili vsa še nerešena vprašanja ter bosta sklenili varnostni pakt.

Drobne vesti. V Angori so podpisali Nemci in Turki novo trgovsko pogodbo. — Guverner Angleške banke Norman je prišel za par tednov v Newyork. Pravi, da ni prišel tja v posebni denarni misiji in je namignil, da Angleži ne bodo obnovili kredita 300 milijonov dolarjev, ki ga je dala Federal Reserve banka v maju 1925 za okrepitev funta. Glede gospodarskega razvoja Anglije po štrajku se je izrazil Norman optimistično. — Poljski sejm je dovolil kredit 10 milijonov zlatov za zgradbo nove tovarne dušika. Zgradili jo bodo v Radomu. — Lani je bilo na Češkoslovaškem priglasenih 2514 poravnalnih postopanj s 408 milijoni aktiv in 831 milijoni pasiv. Konkurzov je bilo 484 s 54 milijoni aktiv in 120 milijoni pasiv. — Iz kavkaškega petrolejskega okraja Groznij gradijo napeljavno petroleja v pristanišče Tuapse ob Črnem morju. Kapaciteto napeljave računajo z 90 milj. pudov na leto. — Glede angleške obrestne mere je dejal Norman v Newyorku, da bi jo on znižal, če bi mu bilo dano to na prosto. V Newyorku so na zadnji seji tamošnje zvezne banke sklenile, da bo ostala njena obrestna mera nespremenjena na 4%. — Poljska banka je plačala za leto 1925 11% dividende, za leto 1926 bo plačala 10%. — Jugoslovenska Narodna banka bo predlagala za preteklo leto dividendo 400 dinarjev za 1 delnico. Leta 1926 je bil čisti dobiček večji kot leta 1925. — Turki

bodo začeli izdajati nove bankovce, pa ne bodo pri tem sedanjega valutnega sistema nič spremenili. Gre za bankovce po 1, 5, 10, 50, 100 in 1000 turških funtov. — Plzensko pivo je dobilo večja naročila za Nemčijo, Egipt, Alžir in Indijo.

Po svetu. Ogrski uradni krogi so prepričani, da se morajo gospodarska stremjenja po združitvi pospeševati. V tem smislu je onim podjetjem, ki bodo do 1. julija sklenila spojitve z drugimi podjetji, zajamčena pristojbinska prostost. Interesenti za plovbo po Labi se niso mogli zediniti glede skupnega postopanja in skupnih cen in je nastal med njimi velik konkurenčni boj. — Poljaki demantirajo vesti o splošnem zvišanju uvozne carine za 50%. Zvišali bodo samo carino na uvoz nekaterih luksuznih predmetov, sicer pa ne. — Berlinska Komerz- und Privatbank zviša delniško glavnico od 18 na 60 milijonov mark. — Banka Barkleys v Londonu bo izplačala 10 odstotno dividendo. — Poljska vlada bo vpeljala izvozno carino na žito. Pričakujejo, da se bodo potem žitne cene na domačem trgu znižale. Poljaki so v pričakovanju dobre letine toliko žita prodali, da jim ga sedaj samim manjka, pa je Poljska agrarna dežela. — Danska vlada je ukinila od začetka vojske obstoječo prepoved izvoza zlatih in srebrnih novcev, a samo v dežele zlate valute, ki pripuščajo izvoz zlata na Dansko. S tem se je Danska popolnoma povrnila k zlati valuti. — Obroč nemškega aluminijevega koncerna je sedaj popolnoma sklenjen. — Mesto Pariz se pogaja s Holanci o najetju večjega posojila. Pogajalo se je že z Londonom; ker pa francoski vojni dolg na Angleškem še ni urejen, ni bilo s posojilom nič. — Belgijska Narodna banka je znižala obrestno mero na 6½ %. — Avstriji bodo napravili za vse zvezne dežele poljedelski denarni izenačevalni urad. — Namesto prometno kreditne banke bo prevzel v Avstriji vozninsko kreditno kupčijo konsorcij velebank. — Francoski zbornici bodo predložili zakonski načrt, naj se da monopol vžigaliv v najem. Konsorcij, ki hoče vzeti monopol v najem, obstoji iz treh družb. — Avstrijska mlinska industrija je v hudi krizi. — Na zadnji seji Angleške banke so sklenili, da bo ostala obrestna mera neizpremenjena na 5%. Cela vrsta razlogov je govorila za pol odstotno znižanje, pa so zopet iz drugih razlogov ostali zaenkrat še pri 5%. — Ruski žitni eksport je še daleč za mirovnim stanjem: leta 1925 so eksportirali 45 milijonov pudov pšenice (leta 1913 203 milijone), 11 milijonov pudov rži (39), 49 ovsa (168) in 1 milijon pudov ječmena (36). Vzrok te velike razlike je neracionalno obdelovanje malih kmetov (veliko veleposestnikov so razlastili), dalje pa tudi forsirani predvojni izvoz. — Približuje se nemški monopol lino-leva. — Položaj nemške petrolejske družbe je ugoden in bodo izplačali najmanjši lanski dividendo (4%), najbrž pa večjo. — Skupni depoziti National City Banke v Newyorku so narasli na 1083 milijonov dolarjev. To je prvi slučaj, da so preko- račili depoziti kakšne ameriške banke 1 milijardo. Predsednik Mitchell podarja, da opravičuje svetovno gospodarsko ozdravljenje pričakovanje zdravega nadaljnjega razvoja domače in inozemske kupčije. — Lani so najeli Nemci v Ameriki 328,27 milijonov dolarjev posojila, leto prej pa 121,82 milijonov. — Francoski indeks v veletrgovini se je na koncu decembra znižal od 698 na 641. Zlasti veliko je bilo nazadovanje pri importiranem blagu, od 700 na 628. — Bavarci bodo v nemškem državnem zboru predlagali kredit 87,2 milj. mark za stanovanjska posojila.

Gospodarske vesti. V prvem januar-skem tednu so se dvignile devize pri Češkoslovaški Narodni banki za 28,5 milijonov Kč na 2111 milijonov Kč. Valutarično kritje je znašalo 43%, obtok bankovcev se je za 862 milijonov znižal na 7340 milijonov. — Ogrske banke bodo svoje bilance izdelale do konca februarja. Zadnji obični zbor bo imela, kakor je bilo to že v mirovnih časih običajno, Britanskoogrška banka. — Cene bencina na domačem trgu na poljskem so znižali za 20 odstotkov, kar je posledica razdružitve kartela. Druga posledica nastopivšega brezpravnega položaja je dviganje cen za surove produkte, ki so pri večjih množinah dosegle že 2,30 dol. za 100 kg. Rafinerije, ki nimajo lastnih

vrelcev, dvigajo ponudbe druga nad drugo, da bi dobile zadostno množino surove nafte v predelovanje. Zato so zaloge surove nafte sedaj samo še majhne in je pričakovati na tem trgu nadaljnega dvigovanja cen. — Češkoslovaška avtomobilna industrija toži, da je njen položaj neugoden. — Francoski državni dolg znaša 470 milijard frankov. — Francoska banka bo pričela zopet z nakupovanjem srebra in sicer po tečaju 0.33 franka za 1 gram čistega srebra. — Ameriška bombažarska zveza namerava začeti z velepotezno propagando za gojitev boljših vrst bombaža. — Izdelovanje regeneriranega gumija v U. S. A., ki se je vsled dvigovanja kavčukovih cen že leta 1925 nenavadno visoko dvignilo, se je lani spet pomnožilo. Ameriška produkcija je znašala leta 1923 68.000 ton, leta 1924 76.000 ton, leta 1925 123.000, lani pa 160.000 ton. V promet je prišlo lani 115.000 ton in so se zaloge dvignile na 45.000 ton. — Holandski kapital je dobil večino v več poljskih sladkornih tovarnah in se razširja še kar naprej. — Mesto Budimpešta namerava najeti večje posojilo in so se začela tozadevna pogajanja z več inozemskimi denarnimi zavodi. Gre za znesek 12 milijonov dolarjev, ki se bo porabil v investicijske svrhe; med investicijami je tudi razširjenje budimpeštanske električne centrale. — Dalje se pogajajo Ogrski s tremi angleškimi bankami za posojilo večjih kreditov ogrskemu poljedelstvu in ogrski industriji; gre za svoto 4 milijonov funtov, dva bo dobilo poljedelstvo, dva industrija. Obligacije bodo plačljive v 15, 20 in 25 letih. Poljedelstvu dovoljeni kredit bo z vsemi pristojbinami, vpisi itd. prišel samo na 9%. — Zadnji izkaz Rumunske narodne banke je datiran še z 18. decembrom. Kovinski zaklad je ostal nespremenjen in je znašal 7027 milijonov lejev. — Izkaz Jugoslovanske Narodne banke od 31. decembra 1926 pravi, da je bilo kovinskega kritja za 438.775.000 dinarjev, državnega dolga 2.963.355.000 dinarjev; obrok bankovcev je znašal 5.811.843.000 dinarjev, lombarda in eskompta je bilo 1.481.060.000 dinarjev. — V Rumuniji so nakupili v zadnjem času Angleži večje množine soljenega mesa za eksport v Anglijo. V Bukovini so nastale velike klavnice, kjer se pripravljajo meso za eksport. Zato so šle cene mesa v Rumuniji zelo gor.

Borza dela v Mariboru. Od 9. do 15. t. m. je pri borzi dela iskalo dela 129 moških in 75 ženskih; t. j. 204 osebe. 85 moških in 34 ženskih, tedaj 119 oseb, je bilo delo ponujeno, 78 oseb, t. j. 55 moških in 23 ženskih je dobilo delo, 36 oseb je bilo izbrisanih iz evidence in 40 oseb je odpotovalo, iskat si dela. — Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 8 hlapcev, 22 majarjev, 25 viničarjev, 1

vrtnar, 1 klepar, 1 delovodja za kemično tovarno, 1 kuhar, 2 vajenca trgovske stroke, 5 vajencev (menikarske, pekarske, usnjarske in mlinarske obrti); 19 kmečkih dekel, 20 šivilj za perilo, 3 sobarice, 6 služkinj, 5 kuharic, 4 pletilke, 1 šteparica odevi, 2 gospodinj, 3 vzgojiteljice, 3 postrežnice, 2 hotelski kuharici, 3 pomožne dekle, 2 vajenki za šivanje obleke. — Mariborska borza dela išče retuširanja večšega fotografa. Nastop službe, ki bo stalna, 1. februarja t. l.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg, dne 15. januarja 1927. 86 slaminarjev je pripeljalo 232 zakladnih svinj na trg in so prodajali meso in slanino, kakor po navadi 10.50 do 25 dinarjev za kilogram na drobno in po 14 do 17 Din na debelo; domači mesarji so ostali pri dosedanjih cenah. Od divjačine je bilo nekoliko divjih zajcev po 30 do 50 Din komad, meso divjih zajcev in srn se je prodajalo po 20 do 40 Din kg, meso mladih zajcev pa po 10 do 18 Din kg. V petek 4. t. m. pa tudi v soboto so se prodajali živi karpi po 18 dinarjev kilogram, druge ribe (ščuke, belice) po 20 do 30, morske ribe pa po kakovosti 25 do 40 Din kilogram. Perutnina je postala po praznikih malo cenejša. Cene so bile piščancem 15 do 25, kokošom 30 do 40, racam 30 do 60, gosom 50 do 100, puranom 80 do 120 Din komad. Domačim zajcem 8 do 25 Din komad. Pri perutnini je bila kupčija precej živahna. — **Krompir, zelenjava, druga živila sadje, cvetlice.** Krompirja je bilo 11 voz in so prodajali po 1.50 do 2.50 Din kg, oziroma po 6 do 7 Din merinik (7½ kg), drugih živil in zelenjave je bilo 8 voz. Cene so bile čebuli 2 do 6 Din, česnu 5 do 10 Din venec, kislemu zelju 3 do 4, kisli repi 2 do 3, maslu 40 do 44, kuhanemu 44 do 48, čajnemu 50 do 65, medu 25 do 30 Din kg, ohrovu in endiviji 1.50 do 2.50, karfiolu 1 do 8, svezemu zelju 0.50 do 3 Din komad. Sadju: jabolkom in hruškam 4 do 10, dateljem 24 do 35, orehom 10, luščenicam 32 do 35, rozinam 55 Din kg. Limonam 0.75 do 1, pomarančam 1 do 3 Din komad. Mleku 2.50 do 3, smetani 12 do 14, oljčnemu olju 26 do 36, bučnemu olju 20 do 24 Din liter. Jajcam 2 do 2.25 Din komad, sirčku 1 do 8 Din hlebček. — **Lončena roba** 1 do 150 Din komad, brezove metle 2.25 do 6 Din komad, slamnice 7 do 10 Din komad, koruzna slama 25 do 30 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. Kmetje so pripeljali v sredo 12. t. m. 9 voz sena, 2 voza otave in 1 voz slame, v soboto 15. t. m. pa 81 voz sena, 1 voz otave in 5 voz slame na trg. Cene so bile senu 70 do 100, otavi 75, slami pa 55 do 70 dinarjev za 100 kg.

BAKER, CIN, CINK, SVINEC, ALUMINIJ 1926.

Leta 1926 položaj teh petih kovin ni bil tako zadovoljiv kot leta 1925. Zlasti gospodarske razmere v Evropi so neugodno vplivale. V prvi vrsti imenujemo angleški štrajk, v drugi pa manjše nakupe Nemčije, ki jih večji nakupi Francije niso mogli izenačiti. Zato ni čudno, da je bil ameriški eksport bakra lani manjši kot leto prej. Posamezne produkcijske panoge poročajo sicer o pomnoženi zaposlenosti, vseeno so pa več kovinske zaloge producirali kot konsumirali. Vse to je vplivalo tudi na razvoj cen; najnižje so bile cene v sredi leta, nato je šlo navzgor, najbolj v avgustu in septembru, nakar je šlo spet navzdol. V Londonu so notirali:

	31. 12. 1925	31. 12. 1926.
Baker	59/12/6	56/2/6
Cin	289/2/6	300/5
Svinec	35/10	28/16/3
Cink	38/12/6	32/15

(38/12/6 se bere: 38 funtov, 12 šilingov, 6 pence.)

Cink. Produkcija v zadnjih letih stalno raste. Leta 1923 je znašala 960.000 ton, l. 1924 1,108.000, l. 1925 1,247.000, l. 1926 1,362.000 ton.

A konsum ne gre s produkcijo, zlasti ne v Ameriki; boljše je bilo na Angleškem in na Nemškem. Zaloge so menda še precejšnje.

Svinec. Dvigovanje produkcije je bilo pri svincu največje; l. 1923 1,187.000 ton, l. 1924 1,291.000 ton, l. 1925 1,499.000 ton, l. 1926 pa 1,670.000 ton, torej za 170 tisoč ton več kot leta 1925. Tudi pri svincu je napredovala zlasti ameriška produkcija, poleg USA tudi v Kanadi in Mehiki. V Evropi je bilo lanske leto prejšnjim bistveno enako. O prodaji velja isto kot pri cinku.

Cin. Nič bistvenega se ni zgodilo v preteklem letu, niti glede produkcije, niti glede konsuma.

Aluminij. Lani se je na trgu aluminija ravnovesje motilo. Amerikanci so nadaljevali svojo velepotezno produkcijsko politiko. A pojavila se je poleg doslej merodajne ameriške tudi že evropska produkcija, in sicer rapidno. Z Nemčijo in Francijo, moramo računati v bližnji bodočnosti kot z deželama eksporta. V Evropi nameravajo ustanoviti kartel aluminija. Cena je padla; v Ameriki od 29 na 27 cts, v Londonu od 118 na 117 funtov.

Baker. Produkcija: L. 1923 1,300.000 ton, l. 1924 1,500.000, l. 1925 1,600.000, l. 1926 1,700.000 ton. Dvig produkcije je bil največji v USA, drugod ne posebno. Sicer se je ameriški domači konsum od 1925 na 1926 pomnožil od 700.000 na 800 tisoč ton, a padel je tudi eksport, od 480 tisoč na 400 tisoč ton. Zato so v Ameriki ustanovili bakreni kartel.

DOBAVA, PRODAJA.

Prodaja. Dne 12. februarja t. l. se bo vršila v vojašnici kralja Aleksandra I. v Ljubljani črtna licitacija glede prodaje konjskega gnoja. — Zakup gnoja velja za čas od 15. februarja t. l. do 30. septembra 1927.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. januarja t. l. ponudbe za dobavo 3600 nalučnikov za stroje, za dobavo raznih žag; do 28. januarja t. l. pa za dobavo 10.000 kg strešne pločevine. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddeljenju te direkcije. Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 21. januarja t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg masti za jamske vozičke, za dobavo 500 kg olja za osovine (zimsko), do 25. januarja t. l. pa za dobavo 2000 paketov a 10 kom. švedskih vžigalic ter za dobavo kuhinjske posode in jedilnega orodja. — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 25. januarja t. l. ponudbe za dobavo 300 lopat za premog, za dobavo 2000 kg strojnega olja, do 26. januarja t. l. pa za dobavo 2500 žebeljev za tračnice. — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 29. januarja t. l. ponudbe za dobavo 1200 kom. knjžic »Folio-zlata. — Vršile se bodo naslednje črtna licitacije: Dne 25. januarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega železa. — Dne 9. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave elektromaterijala in žarnic ter glede dobave cina, bakrene, medeninaste, cinkane in pocinkane železne pločevine; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave inventarskega materijala (stroji, postelje, svetiljke itd.). — Dne 14. februarja t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 215.500 kg papirja za zavijanje tobaka. — Dne 16. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega materijala (minij v prahu, firnež, asfaltski katar, klorovodična kislina, amonjak-soda, klij, gorilni špirit, dekstrin, lizol, soda, slama itd.). — pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave tračnic in kretniškega materijala za gornji ustroj obl. juž. žel.; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 500 košar za ogelje iz španskega trstja. — Dne 17. februarja t. l. pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 405.000 kg raznega kartona; pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 3100 raznih lopat. Dne 18. februarja t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave usnjene, sedlarskega in tapetniškega materijala.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Veletrgovina A. ŠARABON

v Ljubljani
priporoč

špecerijsko
blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. — Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave z
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Najboljši šivalni stroj in kolo
je edino le

za dom, obrt in industrijo
v vseh opremlj.

Istotam pletilni stroj DUBIED

Pouk v vozanju brazilčen.

Večletna garancija

Dobro za popravila.

Makar cena, tudi na obroke.

Josip Petelinc

Ljubljana

glavni Preloženega spomnila.

VINOCE

tovarna

vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana
nudi

najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega
vina.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
postrežba!

Zahtevajte ceni

Se priporočja za tisk
vseh trgovskih,
obrotnih, industrijskih
in uradnih tiskovin.

Lastna knjigovoznica

TELEFON ŠT. 552

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knji-
ge, brošure, cenike,
tabele, statute, va-
bila, letake, lepake,
posetnice i. t. d.

TELEFON ŠT. 552